

Komoly idők küszöbén.

Néhány hetes szünet után ismét megindult a magyar politikai élet s annak első eseménye, a Magyar Élet Pártjának értekezlete egy oly megnyilatkozást hozott, amelyre nagyon fel kell figyelnie minden magyar embernek. Ez a beszéd Bárdossy László miniszterelnök felszólalása volt, aki beszédét a Párt tagjaihoz intézte ugyan, de mindaz, amit mondott: az egész magyarságnak szól.

Még nincs is egy esztendeje annak, hogy Bárdossy László, volt bukaresti követünk, alig három hónapos külügyministersége után a felejtethetlen emlékü gróf Teleki Pál tragikus halála után Magyarország miniszterelnöke lett. S ha végig gondolunk az elmúlt év eseményein, meg kell állapítanunk, hogy Bárdossy László és kormánya e rövid idő alatt és valóban rendkívül nehéz körülmények között igen sokat tett a nemzet érdekében. Belpolitikai vonatkozásban megoldott számos szociális és gazdasági kérdést, okosan átgondolt intézkedésekkel s főleg a rendelkezésre álló készletek arányos és igazságos elosztásával biztosította az ország közellátását, külpolitikai téren pedig megerősítette a Duna-medencében a magyar nemzet helyzetét. Mindezeket a nagy eredményeket a Bárdossy-kormány azért érthette el, mert zárt sorokban mögötte áll egy erős kormánypárt, a Magyar Élet Pártja, amelyről méltán állapíthatja meg a miniszterelnök, hogy élő kapcsolatot jelent a magyar nép és a kormány között.

Hogy milyen szerencsés és eredményes külpolitikát folytatott Bárdossy László és kormánya, azt legjobban a közelmúltban lezajlott látogatások bizonyították. Ribbentrop birodalmi külügyminiszter, Ciano olasz királyi külügyminiszter és Keitel vezértábornok látogatásai a magyar nemzet kivételes megbecsülését jelentik és egyben alkalmat adnak arra, hogy előkelő vendégeink a magyar kormány vezető tényezőivel alaposan megtárgyalják mindazokat a kérdéseket, amelyek bennünket és az európai népeket közelről érintenek.

E kérdések között természetesen első helyen áll Európának a bolsevizmus ellen vívott harca. Tisztában kell lennünk azzal, hogy ez a harc minden európai nép legfontosabb életérdekeit érinti s természetesen ennek a harcnak kimenetelétől függ a magyarság jövő sorsa és boldogulása is. Ennek a küzdelemnek az oroszánrészt a németek vállalták, de részt kell ebben a küzdelemben vennie minden öntudatos népnek, amely maga nemzeti létét az új Európában biztosítani kívánja. Európa önvédelmi harca folyik ma a bolsevizmus ellen; nekünk is meg kell

A társadalom történelmi fejlődése.

Társadalom és ember viszonyaitban két ellentétes és kibékíthetetlen végtelenség mutatkozik ösdióid óta. Az egyik a konzervativizmus, a másik a szocializmus. Az első mereven ragaszkodik a meglévőhöz, vagy még inkább a meglévő elődeihöz, a második pedig a fejlődés gondolatát vallván, az egyenlősítési tendenciát állítván a társadalmi folyamatok középpontjába a tömegek lendületével akarja minél előbb és minél gyorsabban végrehajtani a társadalmi változásokat.

A konzervatív gondolkodás általában a régi és bevált értékek védelmére hivatkozik. Arról már keveset beszél, vajjon minek a védelmében teszi ezt, miért beszél hagyományról, elvekről és régi értékekről. Az első pillanatra úgy tűnik fel, mintha a konzervatív gondolkodás nem lenne más, mint merő átzelemült idealizmus a szocializmus anyagosságával, mindent az anyag és a tőke, mindent a tömeg és a durva munka szemszögével néző álláspontjával szemben. A konzervatív felfogás így nem hatol a társadalmi viszonylatok vizsgálatának mélyeire. A pusztán hatalomra való nyílt hivatkozást kerüli s a hatalom — akár állami főlényes hatalom, akár gazdasági-ipari és tőke hatalom — helyett a kivülmaradt tömegek felé minduntalan meglobogtatja a társadalmi idealizmus tépett zászlaját.

E zászlóra nagy és nemes elvek vannak írva, melyek még akkor is lelkesíthetnék a tömegeket, hogyha már tisztázták magukban a konzervatív gondolkodás magatartását és a társadalmi kérdésekkel szembeni „idealisztikus” felfogásának igazi indítékait.

A konzervatív felfogás tisztában van vele, hogy az emberi történelem különböző korszakai és különféle társadalmi fázisai kitermeltek jó egynehány olyan jelszót, gondolatot, eszmét és érzelmet, mely az elmúlt évszázadok alatt már teljesen függetlenül társadalmi és korbéli termőtalajtól, a társadalmi valóságig „eszmévé” finomult és már rég elfeledték az eszmékhez, értékekhez fűződő osztályelleneteket, érdekeket, küzdelmeket. Ha az emberiségről beszélünk, akkor az antik világ értékrendszerét tesszük magunkévá, nem gondolván arra, hogy a „humanitás” csak kiváltságosok sajátja volt a rab-szolgákkal, vagy barbárokkal szemben. A szabadság gondolatánál sem az jut eszünkbe, hogy hiszen a nagy francia forradalomban és a XIX. század első felében a „szabadság” csak a magas polgárgár vagyoni cenzusához kötött privilégiuma volt a hatalmi lefelé, a dolgozók felé rendkívül korlátozottak. Az „urienberség”, a „lovagiaság”, az adott szó szentsége is függetlenül a közép-

kori lovagi-feudális társadalom rég elmúlott szerkezetétől s külön közös kincséknél élik életüket. A konzervatív gondolat tehát magának tartja fenn a történelem régi értékeit, a konzervatív rétegek pedig igen soká azon voltak, melyek feudális-hagyományos, vagy agrár alkatuknál fogva igen soká ellenségesen álltak szemben a felemelkedő új ipari társadalommal és az iger ritmusán felemelkedő tömegekkel.

Ha a konzervatív gondolkodás „eszményekre” hivatkozik, ezt annál kevésbé fogadjuk el, mert hiszen ezek a régi társadalmi eszmények és társadalmi rendet szolgáló „ideálok” egyoldalú osztályérdekek javára való felhasználásukkal csak diszkreditáltak. Az így a tömegek felé meglobogtatott ideálok egy pillanatra sem feleltek, hogy hiszen minden társadalmi rendszer, minden társadalmi eszmény elsősorban gazdasági érdekű és gazdasági indokoltasú. Az ideálok ilyen módon nemcsak felépitményt, teljesítményt jelentenek hanem egyben védelmet is. Hogyan vállaljanak a dolgozók bizonyos ideálokat, hogyha ezek a ideálok csak eszköz, fegyver a hatalmasok kezében ellenük? Hogyan vállalják a dolgozók a kétségtelenül magas értékű emberi eszményeket, hogyha ezeknek az eszményeknek használata csupán egyoldalú és belső, bárhog is függetlenül a régi osztálykülönbséktől, még nem válhatott a társadalomnak közös értéke, közös tulajdona? Az emberiségi ideák, a magas történelmi gondolatok, a kölcsönösség, a keresztényi közéleti erkölcs eszméi csak akkor válhatnak valóba a dolgozóknak is szintén érdekeivé, hogyha mögöttük nem kísértene a nyilvánvaló

kat, családi fűzhelyeinket, asszonyainkat és gyermekeinket és harcolnunk kell azért, hogy magyar életet élhessünk továbbra is ezen a földön.

Kétségtelen tehát, hogy nemzetünk most nagy és fontos elhatározások előtt áll. Nem lehetünk tétlen nézők ennek az önvédelmi harcnak s hálát adhatunk a Gondviselésnek, hogy a Szovjet elleni háboru mintegy 1500 kilométerre határaitól folyik. A német hadsereg és a szövetséges országok katonái — közöttük méltó helyen a magyar honvédek — már eddig is súlyos és igen érzékeny csapá-

sokat mértek az állig felfegyverzett bolsevizmusra, de tisztában kell lennünk azzal, hogy a szovjet husz éve készült erre a háborúra, miután alig leplezett célja mindig az volt, hogy egész Európát bolsevizálja és a kétezeréves keresztény civilizációt rombadöntse.

Az 1914-ben kitört háborút eddig világháborúnak neveztük, azonban ez csak előjátéka volt a mai óriási világmérfőzésnek, amely valóban a földkerekség minden részére és minden országára kiterjed és amelynek végső kimenetele hosszú évtizedekre, talán évszázadokra fogja eldönteni a nemzetek

és földrészek sorsát.

A magyar nép ezer esztendővel ezelőtt véraldattal foglalta el itt helyét a Kárpátok medencéjében és hivatását mindig abban látta, hogy Európát s a kereszténységet a kelet felől fenyegető veszedelmek ellen megvédelmezze. Ezt a történelmi hivatásunkat kell most is betöltenünk, amikor hatalmas szövetségeseink oldalán rendelkezésre álló erőinkhez képest, vesztünk részt abban a küzdelemben, amelynek végső célja az istentelen bolsevizmus megsemmisítése és a biztos, nyugodt magyar jövő meg-alapozása.

Uj esztendő kezdete — életbiztosítás!

Az új esztendő alkalmas arra, hogy felhívjuk a figyelmet az életbiztosításra. Az új év új kezdést is jelent. Az okosan számító ember tervet, gazdasági tervet készít magának az új esztendőre. Sokan gondolkoznak rajta, de gondolatokat nem kivitelezik, hogy életbiztosítást kellene kötni, az új esztendővel elérkezett ennek az ideje. Az életbiztosításra ugyanis mindenkinek szüksége van, legyen az egyedülálló, vagy családos, vagyontalan, vagy jómódú. A szükségeseség szempontjából csak annyiban lehet különbséget tenni különböző életformák között, első egyéneknek: más és más biztosítási módokra lehet igényük. Az alábbiakban megpróbálom csoportosítani azokat a lehetőségeket, amikor az életbiztosítást a lakosság és a költségvetés szolgáltatásba lehet és kell állítani.

A gondoskító leánya férjhezmenetel idejére, vagy ha tanulmányainak folytatására életbiztosítás után tőkét gyűjtene. Akinek adóssága van és azt akarja, hogy halála esetén az örökösei ne hátramaradjanak gyűlölködni az adóssággal, vagy hátramaradott adóssággal az

örökösök megtarthassák, akkor az adósság mérvének erejéig életbiztosítást köti. Férj és feleség kölcsönösen, egymás javára életbiztosítást köthetnek azzal a céllal, hogy a túlélt házastársnak anyagi segítsége maradjon hátra. Két üzletlész köthet kölcsönösen egymás javára életbiztosítást arra az esetre, hogy ha valamelyikük elhalálozik, úgy a túléltnek legyen miből kielégítenie az elhalt cégárs örökösét és az üzlet bítelezését, ez által el tudja kerülni az üzlet felszámolását. Az életbiztosítást kötvény, a befizetett díjak tartalékának arányában kölcsön fedezetére is szolgál. Tíztekel kötvény házasság esetén a leány szülei életbiztosítást kötvénnyel is fedezhetik a házi kaució egy részét, erre vonatkozó engedélyt a felettes katonai hatóság rendszerint megadja. Az életbiztosítás a költségvetésnek a módja arra az esetre, ha valaki tőkét szeretne gyűjteni öreg korára azzal a feltétellel, hogy ha életben éri el a biztosítás határára kitűzött időpontot, akkor maga vehesse fel a biztosított tőke összegét, ha pedig idő előtt elhalálozik, akkor bármilyen rövid ideig is volt érvényben a bi-

tosítás, a biztosított összeg mégis teljes egészében kerül kifizetésre a hátramaradott családtag vagy más megnevezett örökös részére. A családfe, a birtok, az üzlet, a műhely egy kézben maradása érdekében legcélszerűbb életbiztosítás után gondoskodni. Nagyobb értéket képviselő vagyoni öröklése esetén az örökösödési kincstári illeték igen tekintélyes összeget tesz ki és ha nincs készpénzük az örökösöknek, úgy kénytelenek örökösüket adóssággal megterhelni, vagy részben eladni. Ilyen esetben célszerű a családfe részéről olyan összegű életbiztosítást kötni, amellyel fedezni lehet ezeket a kincstári terheket. Ha valaki rövid lejáratú kölcsönt vesz fel és a kölcsönt folyósító bank nem tartja elegendőnek a felkínált fedezetet, úgy a hiányzó összeg rövid lejáratú haláleseti biztosítással pótolható. Nyugdíj lehetőségeket nélkülöző foglalkozást folytató egyének öregségi napjaink életjáradék biztosítása után gondoskodhatnak létfenntartásukról. Biztosítani lehet életjáradékot az özvegy, gyermek, vagy más személy számára arra az esetre, ha kereső és családot fenntartó személy elhalna és vagyoni megélhetése nem maradna utána.

A költségvetésnek bármely módjával szemben az életbiztosítás a legcélszerűbb költségvetési lehetőség. Különböző módok között fogva lehetőséget nyújt a tak-

gyanakvása, az egyoldalú osztályérdek, a gazdasági uralom rideg valósága. A tömegek felé hangzatosított eszmények, értekek így csak arra valók, hogy fedezzék a gazdasági és társadalmi hatalom fenntartását és megtartását egyes rétegek, erők és kiváltságosok kezében. Ezért érhető, ha a dolgozó rétegek nem érznek ezen ideálok hallatára átszellemült lelkesültséget, ha tetteiket, lépteiket legvégül is, mindez tévelygés ellenére is az anyagi valóságok, a pusztá tények vezetik. A világtörténelem nagy ui fejletének lényege a földön lehetővé tenni minél több embernek, minél mélyebb és minél szélesebb rétegeknek a szabad, méltó, tisztességes emberi életet. A fejlődés forradalmi, de korántsem erőszakos forradalmi, mert az ipar és a tömegek lendületének szárnyain halad előre. De nem erőszakos, mert ez a fejlődés természetes, az ipar és a nagyipari koncentráció mélyreható módon kiszélesítette a termelő és dolgozó rétegek körét s a privilegiáltak szűk keretét és a kivülről ható nyomás ugys összeroppanással fenyegeti. A termelők és dolgozók végtelen széles rétegeinek s a fogyasztók és élvezők aránylag csekély körének természetes ellentétéből születik a maga meztelen valóságában a konzervativizmus és szocializmus és világtörténelmi feszültsége.

A konzervatív gondolkozás a szocializmus ütemével szemben a marandóság értékeire hivatkozott. Anyaföld, szülőföld, család, haza, vallás így lettek a konzervatív érdekek védelmi bástyái egyideig, — de csak egy ideig. A vallás felől hamar kitűnt, hogy nem alkalmas minden esetben a konzervatív érdekek védelmére: mihelyt keresztény tartalma társadalmi kötelességekből kiemelkedik, mihelyt teljesíteni akarja a milliókkal szembeni e világi kötelességeket, mihelyt meg akar valósítani bizonyos régi méltányos tanításokat, — akkor rögtön meg szűnik értéke a pillanatnyi társadalmi erdegyensúly számára. Az új európai szocializmus ugyanekkor birtokukba vették a haza, a szülőföld, a nép érzelmi kellekeit. A Haza fogalmának és eszményiségének társadalmisodása itt játszódik le szemünk előtt, vagyis a Haza fogalma egyre jobban társadalmisodik, amilyen mértékben a dolgozók részt vesznek az államok vezetésében. A munkásság, az ipari munkásság felemelkedésének nem valami forradalmi szándék az oka, hanem egyszerűen az, hogy a modern társadalom sorsát az ipar bitorozza; ma az ipari dolgozók a társadalom vezetői, arisztokratái s nélkülük bizonyára az agrárizmus, vagy a paraszti gondolat is igen hamar csúszdába jutna. Az ipar pedig, látjuk, egyre

szélesebb tömegeket kapcsol bele a társadalmi fejlődésbe: mihelyt az emberiség realitáit az iparosodás útjára, elkerülhetetlenül vált az egyenlősítés, a társadalmisodás. A polgári társadalmi fok tekintetben csak állomás volt, mert hiszen a polgárság aránylag vékony rétege is csak hasznélvezője volt, bizonyos nagy elveknél és gondolatoknak, melyek eredete ott van a francia forradalom jelszavaiban. Mivel pedig ezek a társadalmi elvek az emberiség legszélesebb hasznélvezőjének, s mivel a társadalmisodás egyre szélesebb gyűrűkben fejlődött előre, természetes, hogy a nagy, majd a középpolgárság új rétegek kénytelen helyét átadja.

A konzervatív rétegek különállása többé — amint látjuk — lenn nem tartható. Nem valami forradalom, de a társadalmi fejlődés egyszerű és egyenes irányban van elene. A konzervatív politika magatartása többé meg nem állhat s eredménye éppen ellenkező, mint amit akar. A feszültséget sem a forradalom teremti, hanem a termelők és fogyasztók, illetve élvezők számának icsztó egyenlősége. Ily módon előáll az a látszólagos ellenmondást tartalmazó helyzet, hogy Európaszerte nem a konzervativizmus, hanem a szocialista gondolkodás lesz az emberi értékek, az emberiség jövőjének hordozójává. (— any.)

belépőt. Naiv gyermeki kedvességük megfogta a szülőket, a felnőttek szívét, úgy, hogy kétszer is meg kellett ismételnük szerepüket.

Rövid szünet után pergett le a műsor második része.

Schubert két dalát énekelte Mihályi Magda a zenekar kíséretével. Nem először hallottuk őt énekelni, de most is meggyőzött bennünket arról, hogy finoman tisztá és különleges drámai színezettel zengő hangja a legkellemesebb zenei élvezetet nyújtja hallgatóinak.

Ezután következett az est zenei fénypontja A Kárpáthy Dezsőné, Vilezslá Richárd, Freuer Pál trió adta elő Schubert nokturnóját és szerenádját. Biztos technikai készségük, a három hangszert tisztá, zengő tónusa, remek összjátékuk kifejezőteljesen interpretálta az álmosszerűen finom muzsikát. Szereplésük mindenki számára igazi zenei élményt jelentett.

Kilenc szép fiatal leány: Adorján Aranka, Csapkay Magda, Dolejsek Kátó, Görög Buba, Görög Piroonka, Nagy Mária, Partényi Éva, Simon Edit és Tábori Éva táncolta el „Virágoskert” címen a virág-szerűen kertész (Bulyovszky Dezső) álmát a bányafarsangi zenekar virágusoság-szerű zenéjére. A harmonikus felépített táncal, ügyes, finom mozdulataikkal kifejezték a gondolat kedvességét, szemet gyönyörködtető élvezetet nyújtva a közönségnek.

Befejezésül a zenekar játszott részleteket Schubert műveiből Uhrbach öszszefoglalása szerint. A lezsebb Sbbubert motívumok zendültek fel a zenekarból gondos kidolgozásban. Szívesen hallgattuk ezeket az örökszép melódiákat, bár a közönség nagy része nem honorálta a klasszikus zenét megillető csendes, figyelmes hallgatással az utolsó műorszámot. Vilezslá karnagy és zenekara a legteljesebb elismerésünket érdemelte ki a próbakon kifejtett sok fardozásukért, de különösen magas zenei élvezetet nyújtó előadásukért.

A program külsőségeiben is szépet nyújtó keretek közt, kellemes meleg teremben zajlott le, ez a bányafarsang érdeme.

Műsor után a mai nehéz időkben lehetséges legkésőbbi zárórát, hainai 3-ig táncolt a farsangoló ifjúság. A késői órákban szétoszló közönség abban a tudatban távozott, hogy az est a legjobbak közé tartozott, amit a Szt. Erzsébet Nőegylet valaha is rendezett.

Hírek és különfélek

Eljegyzés. Bodó János ny. városi tanácsnok Éva leányát eljegyezte Molnár Antal marosvásárhelyi bútorgyáros.

Farsangi kabaréest az Olvasóban. Az Acélgárny Olvasóegylet 1942. február 14-én, szombaton este 8 órai kezdettel egyleti díszteremben farsangi kabaréest rendez, melyre a t. tagokat és a nagyzéremű közönséget ezuton hívja meg a rendezőség. A másfélórás vidám műsort, reggel házom óráig tartó tánc követi. Helyvárak: Fenntartott hely 1 50 P. I. hely 1 20 P. II. hely 1 P. Allóhely 60 fill. Táncczenét a gyári zenekar és a szürkefiúk szolgáltatták. Jegyek elővételben kaphatók Tóth Pál egyleti jegyzőnél. Felhívjuk a t. közönség figyelmét a pontos kezdésre.

Ujjászervezők Erdély teigazdaságát. A földművelésügyi miniszter Erdély teigazdaságának ujjászervezésével a minisztérium erdélyi kirendeltségét bízta meg Lényeges anyagi támogatásában részesített 24 erdélyi teigazdaságot, a vármegyéket körzetekre osztotta és így a teig gyorsan jut el a közponlokba. A minőség termelés érdekében szaktanfolyamokat rendeztek. Hat hónapi működés alatt 312 teigipari engedély kiadására adtak felhatalmazást az elsőfokú iparhatóságoknak.

Felhívjuk a közönség figyelmét, hogy a Vöröskereszt és Zöldkereszt „Tarka estjére” kenyérváltótegyet hozzon magával, mert csak ennek ellenében kapható kenyér. A kenyérváltótegyeket a trafikokban lehet beváltani 2 db. 25 db-os kenyértegy ellenében.

Eladó! A FOTÉREN LEVŐ VIRÁGPAVILLON.

† Szilárdy István

Salgótarján földesura, vármegyei törvényhatósági bizottsági és városi képviselőtestületi tag, január 27-én elhunyt. — A köztemető ravatalozóján történt beszentelése után rokonsága Sajólenkére szállította, hol január 30-án temették nagy részvét mellett a Szilárdyak családi sírboltjába.

Az elhunyt földesur 1864 aug. 13-án született Salgótarjánban. Atyja: néh. Szilárdy Ödön m. kir. udvari tanácsos, nagybirtokos, anyja: néh. Jankovich Erzsébet volt. — Középszkolai és jogi tanulmányait a fővárosban végezte s ugyanott tette le az államtudományi államvizsgát is. Előbb a közeli Mátraszőlőn, majd 1912-től Salgótarjánban gazdálkodott. Diszpolőke volt az Orsz. Közp. Hitelbiztoskezet salgótarjáni fiókjának, tagja volt a f.órv. hat. bizottságnak, a város képviselőtestületének és több társadalmi egyesüetnek, melyekben a közjótékonyossági akciókat mindig szeretettel támogatta.

Temetését Sulyok Kálmán esperes és dr. Korponay Béla plébánosok végezték. A szertartáson a gyászoló családon kívül megjelentek: Salgótarján m. város részéről Horváth László b. polgármester, Soldos Árpád és neje, dr. Hámos László és Tornallyay Zoltán és neje, dr. Szakall Kornél és neje, Deák Andorné, Hízsnayai Béla, Fodor Jenő felsőházi tag, Holló Zoltán, Farkas Pál, vitéz Irsai István alvezéres a tisztai küldöttséggel, Bulék Elemér, Gyarmaty Béla, Vattay József, Jansen Pál és neje, Korponay Árpád, Králik

rékoskodónak arra, hogy időelőtt bekövetkezhel halálázása esetén hozzártározói rendelkezésére álljon az a tőkeösszeg, amelyet életében maga akart összegyűjteni, vagy adósága volt, letörleszteni.

Azért, hogy a multban igen súlyos csalódások érték egyeseket az általuk kötött életbiztosításokkal kapcsolatban, ez nem ok arra, hogy attól egyszerűs mindenkorra elidegenedjenek, mert a mai súlyos időkben minden családnak szüksége van egy külső támaszra, is. Ezt a támaszt pedig okosan és célszerűen csak egy életbiztosítás kötés formájában építheti fel a maga részére. Az államgazdaságok felépítésében igen nagy szerepe lesz a biztosítások államosításának amíg pedig ez elérkezik, addig teljes biztonságot nyújtanak a hazai biztosító intézetek, amelyeknek működése jelenleg is állami felügyelet alatt áll.

Felhívom szives figyelmüket a Gazdák Biztosító Szövetkezetének, mint az ország egyik legelőkeresebb és kizárólagosan keresztlény biztosító társaságára, ahol a fent felsorolt, lehetőségekkel biztonságosan köthet életbiztosítást. Minden életbiztosítási ügyekben szives felvilágosításra szolgál a „Salgótarjánvidéki Takarékos és Hitelbiztoskezet” mint az Országos Központi Hitelbiztoskezet tagja. (O.K.H. Salgótarján Főter. 2. sz.)

József, gróf Serényi Ödön, Vincze Jenő, Kirinyi Béláné, Király Kálmán, Czékus László, Dapsy Árpád, dr. Gál Gusztáv, dr. Nagy Olivér, Rakosy Jenő, Bulik Viktor és neje, Hanvay József, Hanvay Lászlóné, Horváth Béla, stb., stb., s a község népe.

A Salgótarjáni Szent Erzsébet Nőegylet Schubert-estje.

A romantikus korok a társadalmi átalakulások korai. A művészetben a klasszikussá csiszolódott formákat újítók támadják meg: új színt, új formát keres a romantikus művész. A kialakult értékeket természetesen vérik a támadások ellen a konzervatív mesterek; kár is volna pusztulni bagyni, ami értéknek bizonyult. A ma társadalmi is védi a maga kialakult formáit, értékeit a forradalmárok pusztító támadása ellen. A katolikus társadalom a keresztényi gondolatot oltalmazza a mai romantikus korban az erőszakos támadásokkal szemben és a katolikus erősszeletőség védőfalat állít a bolsevizmus ellen.

A Salgótarjáni Szent Erzsébet Nőegylet is ezt a nemes hivatást teljesítette, amikor február 2-án a romantikus gondolat kapcsán a mult nagy zenei romantikusához szállva, felidézte előttünk az immár klasszikussá vált schuberti zenei gondolatokat megrendezte Schubert-estjét, összehozta a város katolikus társadalmát, hogy erkölcsi és anyagi áldozattal a Kálvária befejezésének anyagi lehetőségeit elősegítse, ezenkívül a harctéren küzdő katonák és itthonmaradt családtagjainak segítségét juttasson. Együtt áldozott tehát a hit és a haza oltárán.

Az egylet elnökhasszonya, Korponay Lajosné szívesen teljes szeretetével pártfogolta a gondolatot és férjével, Korponay Lajos, bányategyi főtanácsossal együtt teljes erkölcsi és anyagi támogatásával segítette elő az est sikerét.

Az előkészítet Schreiner Jenőnével az élen a Nőegylet minden egye asszonya hétéken át tartó fáradsuttalan munkával végezte. Már maga az a tény, hogy a kiváló papköltő, Pusztai Sándort nyerték meg szónoknak, biztosította a sikert, ami mindenképen teljes volt. Salgótarján társadalmának színe-java ritkán látott tömegben vett részt az estélyen és áldozott jó szívvél a jó ügy érdekében. De a nagyszerűen szervezött programban méltó ellenszolgáltatást is kapott áldozatkésztegeért.

A műsor megkezdése előtt Kraft Jenő, titkár, meleg szeretettel köszöntötte a vendég Pusztai Sándort és a hallgatókat.

Az egyházi gyászszertartás s az elhangzott halotti beszédek után a hatalmas ércporsót a kriptá mélyébe bocsájtották s a több mázsa vasajtó bezártult Salgó f.ó deszurnak hamvai felett. A kemény télnek dermesztő-fagyában csondított koszorúk virágai kísérték meleg szeretettel az elhunyt nagyrat kegyelemteljes örök útjára: az Isten akaratában megnyugvó feltámadásig a viszontlátásra.

Béke poraira!

Most meglepetésként korszerű jelmezekben hat bájosan öltöztetett gyermek: Domy Irénke, Klubez Saci, Sey Kátó, Röhrich Tomi, Sztrémen Jóni és Tordai Gyurka táncolta és énekelte el ugyanant

REUMÁS?

Feje fáj? Vegyen

SZUCS Tablettát!

KAPHATÓ:
Szucs Róbert
„Magyar Korona”
gyógyszertárban.
Salgótarján.

A „Budapest Hírdőváros” vándorkiállítását az idén is folytatják. Mint annakidején az egész magyar sajtó megemlékezett róla, a Budapesti Központi Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottság rendezésében tavaly nagyszabású vándorkiállítás zajlott le, mely a főváros gyógyfürdőit a vidékkel 17 nagyobb városban megismertette. A siker arra készítette a Gyógyhelyi Bizottságot, hogy további 30 magyar városhoz elvigye ezt az Európában elsőnek megvalósított mozgó fürdőkiállítást. A kiállítás 1942 évfolyamán: Kiskunfélegyháza, Kiskunhalas, Kalocsa, Szekszárd, Baja, Szabadka, Zenta, Ujvidék, Zombor, Mohács, Pécs, Kaposvár, Nagykanizsa, Zalaezerszeg, Szombathely, Kőszeg, Sopron, Győr, Pápa, Veszprém, Székesfehérvár, Esztergom, Komárom, Érsekújvár, Balasgyarmat, Léva, Salgótarján, Eger, Gyöngyös és Jászberény városokat keresi fel. Az érdekes, egyedülálló kiállítás iránt az érdekelte városokban máris általános az érdeklődés.

Farsangolás.

A tél közepén, amikor még a legkoraszűbb járóművekkel is itt-ott megakad a közlekedés, amikor a természet rendje négy fal közé kényszeríti az embert és a mezőgazdaságban munkálkodó lakosság sem tud a szabadban dolgozni, évezredek hagyományok szerint mindig sorra rendezik azokat az összejöveteleket és vigadalmakat, amelyeken összeismerkednek az emberek és gondtalanul eltöltik azt a néhány órát, amit erre a pihenésre szántak. A városi ember életében már nincs olyan nagy jelentősége a farsangolásnak, mert ráérő ideje most sem több, mint akár a legforróbb kánikula alkalmával, így azután a nagyjelentőségű farsangolás a vidéknek jut.

Ameddig emlékeink és szóbeli hagyományaink elérnek, mindenhol az látjuk, hogy az új év első hónapjában mindig találkozunk ezekkel a vigaságokkal amelyek egyben arra is alkalmasok voltak, hogy a fiatalok ilyenkor lépjenek házasságra. Az egyházi és világi törvények egyaránt helyeslik ezt az ősi szokást. A mai világháborús viszonyok között egyesek talán vállvonogatással, vagy rosszaló fejcsóválással hallják a bálókról és disznótörökről és egyéb hasonló összejövetelekről szóló híreket, amelyek bár nagyon megirigyaltak, mégis jelentős tényezői társadalmi és gazdasági életünknek egyaránt.

Bár a rendkívüli viszonyok az élelmiszerrrel való takarékoskodást vidéken is éppen úgy szabályozzák, mint a városokban, a bálóknak és mulatságoknak mégis döntő szerep jut. A napi rendszeres foglalkozását űző ember ugyanis természetétől kívánja az egyéb elfoglaltságot,

megköveteli azt a nyugalmat és egyéb lármát, amelyben a rendszeres munkája közben nem lehet része. Emellett társadalmi szempontból ugyancsak igen jelentős mozzanat az egymástól távolabb élők közelebbhozzása, a már előbb említett házasságok szempontjából. A gazdasági rész pedig úgy kapcsolódik bele a farsangolásba, hogy forog a pénz és megmozgatja egész iparunkat. Alig akad olyan iparos, akinek ne lenne haszna a bálószámból. A kereskedő ugyancsak sóvárogva várja a karácsonyi bevásárlások után a keresetre igen alkalmasnak kinálkozó vizkeszt és hamvazószerda közötti időt, amikor reménye lehet a rendszerenél nagyobb forgalomra és hasznonra.

Ezekből látható, hogy a farsangolás fontos mozzanat életünkben és helytelenül teszik azok, akik ellenzik azzal a megokolással, hogy miért nem adják inkább jótékony, vagy egyéb célra a mulatságra szánt összeget, mert ezzel nemcsak cél nélkül marad a pénz, hanem a szociális cél szolgálhat ugyan, de más szempontból hátrányos lenne eljáráruk. A gazdasági szakértők, akik hivatásuk szerint foglalkoznak az ilyen kérdésekkel, nem

győzik eléggé hangoztatni, hogy ne éljen rá senki se a pénzére, ne akarjon egyszerű kamatból megélni, hanem forrasson úgy, hogy másnak is hasznosuljon legyűző befelől haszna. Ezzel az eljárással önmagán is jelentős százzalékkel segít, sorsán könnyebbül, amellyel pedig embertársainak is különös javát szolgálja. A farsangolás okozta forgalom és jövedelemtöbblet juttat mindazokra a helyekre éppen eléendő összeget, akár adomány, akár pedig a kötelező adók alakjában, ahova az önkéntes adakozással esetleg el sem érne a jótékonykodni akaró kegyes szándék.

Az időjárás okozta megkötöttség, a világháború következtében ráncszakadt egynéhézésig sulya alatt elcsúszó érdek, hogy lelkileg is közelebb jussunk egymáshoz, amire igen jó eszközzé szolgál a farsangi összejövetel, amelyen nemcsak eltűntethetjük az esetleges nézeteltéréseket, hanem még az összetartozandóság érzetét is olyan foglalkozásokkal, hogy kiűző megnyilvánulás tetteken hatékonyan mutatkozik.

Majd ha befejeződik az új világháború rendet most folyó és eddig szinte elhárított feladatokat, akkor majd ismét részesei lehetünk azoknak a közmondásosan kedves és kedélyes farsangolásoknak, amelyek messze idegenben is vonzóvá tették nemzetünket a külföldiek előtt.

Nyiltér.*

A közelmúltban a sors szeszélyes játéka folytán az Ender-féle hentes üzletben a lákasomról eltűnt rongypokrócot vélt felismerni és kissé elhamarkodva a dolgot, akartam visszaszerezni. De közben kiderült, hogy tévedtem. A pokróc azonban visszakerült tulajdonosához. A rosszindulatú közvélemény azonban úgy igyekezett a dolgot feltüntetni, mintha közérdeklődés lopásról lenne szó. Ezuton cáfolom meg ezen híresztelést és biztosított ismerőseimet, hogy csupán a sors üzött velem nagyon, de nagyon rossz tréfát.

Paosmár Józsefné.

*E rovat alatt közöltekért felelősséget nem vállal a Szerkesztőség.

Nyilt-tér.*

Bocsánatkérés. Alulírott, ezennel töredelemesen bocsánatot kérek dr. Brunowszky Lóránd orvos úrtól amiért 1941. évi október hó 22-én délelőtt fél 11 órakor rendelőjében minősíthetetlenül komisz módon botrányt okoztam, — sértő és nevelésellenes magatartással az orvos urat mélyen megbántottam. — Hálásan köszönöm az orvos úrnak, hogy jelen bocsánatkérésemet, — amit a m. kir. Járásbíróság előtt is megtettem, — elfogadni méltóztatott a ellenem a folyamatba tett bűnvádi eljárást visszavonni kegyes volt.

Salgótarján 1942. február 3.

Milácsék Ignác
OTT tag, győri munkás
Főutca 119 sz.

*E rovat alatt közöltekért felelősséget nem vállal a Szerkesztőség.

1011—194
Tárgy: Alkalmazottak bejelentése az 1942. évi alkalmazotti kereseti adó kivétele, illetve annak átalányozása tárgyában.

HIRDETMÉNY!

Felhívunk mindazokat, akik ipari, kereskedelmi, háztartási, vagy egyéb alkalmazottat tartanak, hogy az 1942. évre szóló alk. kereseti adó kivétele, illetve átalányozása céljából azokat a város adóigazgatóságánál beszerezhető nyomtatványon legkésőbb február hó 28-ig jelentessék be, mert ennek elmulasztása esetén a K.H.Ö. 45. §-a értelmében 100 pengőig terjedő pénzbírsággal lesznek büntetve.

Salgótarján, 1942. február 4.

A polgármester helyett: Olay v. tanácsnok.

Vágott sorús — menyasszonyi ruhában. Az alsóházban Lichtenauuban egy csendőrt fehér művirágokkal feltűző gazdagon díszített személyautóra lett figyelmes, melyben a lefátyolozott menyasszony mellett két cilinderes ur állt. A csendőrt csodálkozóan látta, hogy az autót egy vendégül elült megáll, a két ur pedig a menyasszonyt faképpől hagyta egy...

rűn betér a vendéglőbe egy kis szívesítőre. Csodálkozása meglőbban fokozódott, mikor a menyasszony ismételt köszöntésére sem akart életjelet adni magáról. Mostmár gyanúsak találta a dolgot és végül is udvariatlanul benyitott a kocsiba. Mikor a menyasszony kezét meg akarta fogni, a fehér kesztyű kirelen lecsúszott és a hölgy emberi kéz helyett — valódi disznólabát nyújtott az érthető módon meglepődött csendőrt felé. A történet végét már nem nehéz kitalálni: a „menyasszonyt” a csendőrtől lefoglalta, a két cilinderes kísérőjét pedig lekötöztette, jogosulatlan autóhasználat, végül pedig a távesketés háborus intézkedéseknek kidugása címén nyomban, tartóztatta. M. N.

Haderőn kívüli előképzésre behívandók költség megtérítése. A megnövekedett mennyiségű és minőségű követelmények következtében a légi-erő részére szükséges számú hajózó személyzet biztosítása érdekében a honvédelmi miniszter úrnak egy fontos rendelkezése (130.965/eln. 37—1941. sz.) jelent meg 1941. év december hó 9-én. A rendelkezés szerint a légi-erőkhöz felvételre jelentkezőket, a felvétellel és a szükséges előzetes honvédorvosi vizsgálattal kapcsolatban semmiféle költség nem terheli ezentul. A Budapestban tartandó központi repülőorvosi vizsgálatra az előzetes orvosi vizsgálaton megfeleltetett behívás „Behívójegy”-gyel történik, tehát az utazási díjait, a felvétellel kapcsolatos utazási, elhelyezési, ételmeztési és vizsgatársadalmi költségeket a honvédkincstár viseli. A légi-erőkhöz jelentkezőket a megjelölt rendelet értelmében tehát semmiféle költség nem terheli. A felvételi eljárással kapcsolatos tudnivalókról a légi-erők parancsnoksága ad részletesebb felvilágosítást és utaligazítást.

SALGÓTARJANI APOLLO MOZGÓ

Február hó 7, 8, 9 és 10-én,
Szombaton 5, 7 és 9-kor,
Vasárnap 1, 3, 5, 7 és 9-kor,
Hétfőn d. u. 5, 7 és 9 órakor,
Kedden este 6 és 8 órakor

MIÉRT?

Legnagyobb sikerű magyar vígjáték,
Muráti Lili, Páger Antal,
Vassary Piri, és Hajmássy M.
Főszereplésével.
Kiegészítőül: Magyar híradó.

Február hó 11 és 12-én
Szerdán este 6 és 8 órakor,
Csütörtökön este 6 és 8 órakor.

RAJONGÁS

Fernand Gravey, Micheline Presle,
Bivire Popescu és Alerno
Főszereplésével.
Kiegészítőül: IFA és LUCE híradó.

Nyomdató: Végő Kálmán.

Az utolsó angolig.

Minél súlyosabbak a csapások, amelyeket Japán az Egyesült Államok és Anglia távolkeleti gyarmatbirodalmára mér, annál hangosabbak Roosevelt elnök ígéretei is. Valamennyi tudósításban beszél és valamennyiben nagy szerep jut az 1943-1946-ig terjedő évszámoknak, aszerint, hogy milyen hangulatban és mekknyei temperamentummal teszi azokat az elnök. Eppen ezért egyáltalán nem kell csodálkozni, ha egyik vagy másik bölcs angol a fejéhez kap ezeknek az ígéreteknek a hallatára és önkéntelenül arra gondol, hogy talán az Egyesült Államok elnöke még bölcsőbb és ezeket a módszereket egyszerűen az angoloktól vette át. Mert ha így volna, valóban retentetna volna. Ezen a véleményen van egyébként a „Common Sense” című északamerikai folyóiratban egy neves angol újságíró is, aki az angol kapcsolatban megjelent cikk is. Az aggodalmaktól győződött hölgy a következőket írja:

„Má haszna lesz Angliának abból, ha Hitlerrel szemben kitart, közben

pedig elveszti egész külkereskedelmét, ipari kapacitását, szóval teljesen megbénul a vérkeringése? ... Ami engem illet, mint angol nő csak abban reménykedem, hogy az Egyesült Államok nem játssa most velünk szemben ugyanazt a szerepet, mint amelyet mi angolok játszottunk annak idején a lengyelekkel, norvégokkal, jugszlávokkal és görögökkel szemben, akiknek minden segítségét megígértük, de egyetlen ígérletünket sem tartottuk be”.

Ez az okoskodás kétségtelenül nagyon helyes. Honkong, a kínai piac, Szingapore, a hollandindiai szigetek nyersanyagforrásai stb., stb., mindezt meglehetősen menteni, ha Anglia idejekorán észreveszi, hogy a világháború végéig tartó Roosevelt volt az, aki saját önző politikája érdekében ebbe a háborúba behajszolta és most kísérletet tesz arra, hogy nem az utolsó lengyelig, franciáig, vagy görögig, hanem — mit tesz Isten — az utolsó angolig harcoljon. (Szólok.)

Fontos tudnivalók a népruházati akció lebonyolításáról.

A népruházati akció lebonyolításával kapcsolatban sokan kérdésekkel és panaszal fordultak a Közellátási Hivatalhoz. Mivel a panaszok csak általános jellegűek a Közellátási Hivatal tájékoztatásul a következőket közli a nagyközönséggel:

Az akció cikkekben általában csak az részeseit, akinek keresete falun a havi 100, városban a havi 200 pengőt nem haladja meg. Annak elbírálása, hogy ki részeseit az akció áruban, a község közellátási hivatalának a feladata. Mindenesetre a több gyermekes családokat előnyben részesítik a hatóságok.

Az előzást a Hangya, Hanza, illetve az erdőlyrészi Hangya szövetségek végzik, ott ahol szövetségi bolt nincs a törvényhatóság első tisztviselője által kijelölt keresetű kereskedők végzik az előzást. A panaszok szövevények, hogy nekünk a Hangya szövetségek után történjen az előzás, mert a Hangyának

nincs mindenütt fiókja. Az előbbiekből látható, hogy az előzást nemcsak a szövetségek, de a kijelölt keresetű kereskedők is ellátják. Nagyon gyakran előfordul azonban, hogy a kereskedők, — mivel csak egészen kevés hasznót számíthatnak fel — a kapott megbízást visszautasítják. Így az újabb kijelölés megértéséig az árut nem lehet kiszolgáltatni. De az is megtörténik, hogy a községben nincs is más kereskedő, aki a megbízást vállalná. Sok helyen tehát a kereskedőknek ez a meg nem érthető megatartása okozza azt, hogy a rászoruló igénylők nem juthatnak hozzá a kívánt árúhoz.

Az akció árak kiszolgáltatását mindenütt hirdetmények hozták a lakosság tudomására, városokban falragaszok, falvakban doboz útján. Tehát minden igénylő, aki jogosult az akció árura, keresse fel az illetékes Közellátási hivatalt a jelentés beérkezésétől kezdve.

Nyomatott: „A MUNKA”-nyomdában, Salgótarján.